

Motion till riksdagen

1989/90:Bo54

av Jan Strömdahl och Ylva Johansson (båda vpk)
med anledning av förslag 1989/90:13 Riksdagens
revisorers förslag angående 1983 års
bostadsförbättringsprogram

Riksdagens revisorer har granskat hur bostadsförbättringsprogrammet hittills genomförts. Revisorerna kritiserar särskilt ryckigheten och den bristande administrativa samordningen. Behovet av bostadsförbättring även efter 1993 konstateras och vissa justeringar av verksamheten föreslås.

Samtidigt har Boverket utvärderat det ekonomiska stödet till förbättring av bostäder (Bostadsförnyelse på 90-talet, Boverket mars 1990). Mot bakgrund av konstaterade brister – dokumenterade i en rad forskningsrapporter – föreslår Boverket ett helt nytt ekonomiskt stödsystem till ombyggnad och andra bostadsförbättringsåtgärder.

De båda granskningarna kompletterar varandra. Man måste också konstatera att de redovisar mycket olikartade synpunkter på hur problemen ser ut. Riksdagens revisorer konstaterar att programmet bidragit till förbättringar och förnyelse av bostadsbeståndet men att ett effektivt genomförande påverkats negativt av dels ryckigheter i syfte att främja nybyggande av bostäder, dels av regeländringar. Boverket däremot konstaterar sammanfattningsvis att "ombyggnad och förbättring av bostadsbeståndet i hög grad har kunnat fungera konjunkturutjämnande. Som stödsystemet fungerat har det dock i de enskilda projekten många gånger lett till onödigt omfattande ombyggnader, bristande varsamhet och bristande möjligheter till kvarboende och inflytande för dem som bor i områden som byggs om."

Riksdagens revisorer har ett ensidigt producentperspektiv i sin granskning, medan Boverket också för in konsumentperspektivet. Det senare är desto viktigare eftersom Boverket med stöd av forskare och konsulter kan visa att det är ägarna, förvaltarna, långivarna och byggarna som haft långt större inflytande på förnyelseprocessen än vad de övriga aktörerna och framför allt de boende haft.

Revisorernas kritik av ryckigheten och regeländringar – dvs. riksdagens beslut för att i viss mån justera brister i programmet – är i konsumentperspektivet helt poänglös. De boende har i allmänhet upplevt de genomgripande ombyggnaderna som hotfulla, onödigt hyresuppdrivande och hyresgästutdrivande. Programmet måste alltså ändras. Boverkets förslag förefaller här vara utvecklingsbart. Det fortsatta programmet för bostadsförbättring skall tydligt inriktas mot underhåll och varsam upprustning på de boendes villkor. Ombyggnad skall ses som en undantagsåtgärd – för att inte tala om rivning.

Vad gäller revisorernas önskan om bättre samordning mellan bygglovsprövning och låneprövning och om ökad kommunal medverkan finns en enkel lösning: utsträck bygglovsplikten till alla subventionerade åtgärder. Då kan den kommunala byggnadsnämnden göra sin tekniska granskning och den statliga läneförvaltningen ta det ekonomiska beslutet. Alla försök att balansera mellan lov och lån blir meningslösa, och hyresgästintyget blir ett obligatoriskt villkor för alla subventioner.

Slutligen tillstyrks mot bakgrund av vad som ovan framförts revisorernas förslag om en precisering av gränsen mellan underhåll och ombyggnad samt en utveckling av formerna för ett lagstadgat underhåll.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om bostadsförbättringsprogrammet.

Stockholm den 18 april 1990

Jan Strömdahl (vpk)

Ylva Johansson (vpk)